

Informe

Horta-Guinardó 2015

www.elpanoramic.org

Observatori
del Tercer Sector

FUNDACIÓ
PERE TARRÉS

FUNDACIÓ
FERRER I GUÀRDIA

Obra Social "la Caixa"

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

Autors/es: Laura Chipre, Montse Fernández i Pau Vidal.

Maig 2016

Índex

1. Presentació	4
2. El Panoràmic	6
3. Resum executiu.....	9
4. Les organitzacions d'Horta-Guinardó	11
5. Les persones.....	18
6. Els recursos econòmics.....	28
7. Espais i equipaments.....	35
8. Reptes de futur	41
9. Annexos	49

1. Presentació

Les associacions són el motor de Barcelona i del país. Ho són quantitativament però, també, qualitativament pel seu compromís pel benestar de la ciutadania en tots els àmbits, des del nivell més local fins al més global. Són, doncs, un actiu que cal fomentar i recolzar per tal que sigui el propi teixit associatiu qui pugui anar construint, dia a dia, el seu creixement.

Però es tracta d'un sector molt divers i difícil de copsar en dades. Per això, des de les pròpies associacions s'ha generat l'impuls necessari per aconseguir dades reals i exhaustives. El resultat d'aquest impuls és **El Panoràmic**, un projecte que vol donar resposta a la necessitat d'obtenir dades reals sobre el sector.

Aquesta nova edició permet analitzar com evoluciona el teixit associatiu de Barcelona i aprofundir en la realitat associativa dels 10 districtes, així com la consolidació de les tendències que obteníem el 2014. Amb aquestes dades podrem veure més clarament quins aspectes cal millorar i quins ja estan progressant adequadament i, per tant, corregir periòdicament les actuacions de suport al teixit associatiu que es realitzen des de diferents agents, a més d'oferir una recerca potent sobre el sector al món acadèmic, mitjans de comunicació i societat en general.

Torre Jussana continua publicant aquesta segona edició del Panoràmic dins els Dossiers Barcelona Associacions, una col·lecció pensada per publicar estudis, informes i reflexions sobre el sector associatiu a Barcelona. En aquesta ocasió en format electrònic, el qual també podreu consultar des de l'aplicatiu que s'ha creat per aprofundir en les dades recollides i treure'n la màxima utilitat. Esperem que aquest esforç es concreti en més coneixement i ajudi a la millora de les vostres organitzacions, territoris i àmbits d'actuació. Bona feina!

Gala Pin

Regidora de Participació i Districtes de l'Ajuntament de Barcelona

Alfons Tiñena

President del Consell d'Associacions de Barcelona

2. El Panoràmic

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat

El Panoràmic treballa des dels valors de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

3. Resum executiu

- S'estima que a Horta-Guinardó hi ha un total de 320 associacions -1 per cada 519 habitants-, i les entitats del districte representen el 7% de les entitats del conjunt de la ciutat.
- Les entitats d'Horta-Guinardó concentren la seva activitat a Barcelona ciutat.
- A Horta-Guinardó els àmbits d'actuació prioritaris més habituals són el cultural i el juvenil, representant aquestes el 22% de les entitats del districte respectivament.
- La participació assembleària de dones i homes es manté dins una forquilla 60%-40% tot predominant les dones -57% del total-. No obstant això, les xifres de presència femenina disminueixen en les juntes on les dones representen el 55% i en els càrrecs de presidència amb el 37% del total.
- El 69% de les entitats del districte compten amb persones voluntàries i un 65% compta també amb personal remunerat. Si es compara amb el conjunt de la ciutat, el nombre d'entitats amb personal remunerat és 20 punts superiors a la del conjunt de Barcelona.
- El 54% de les organitzacions va tenir uns ingressos iguals o inferiors a 15.000 € en 2014.
- La principal font de finançament són els recursos propis els quals representen el 51% dels recursos totals, seguits pels recursos públics amb el 32%.
- El 71% de les entitats del districte afirma estar satisfeta amb els espais, equipaments i/o instal·lacions que utilitzen.
- Els reptes que les entitats consideren que són prioritaris per al sector són: l'ampliació i implicació de la base social, consolidar el finançament i aconseguir el reconeixement social i de les Administracions Públiques.

4. Les organitzacions d'Horta-Guinardó

El districte d'Horta-Guinardó és el tercer districte més extens de Barcelona, després de Sants-Montjuïc i Sarrià-Sant Gervasi. Està format per un conjunt heterogeni d'àrees urbanes que conviuen amb entorns de referència de la ciutat, com la ciutat sanitària de la Vall d'Hebron o les Llars Mundet. Es tracta de grans equipaments que van ubicar-se al districte per la disponibilitat d'espais. El districte compta amb grans zones verdes com el parc de Collserola, el dels Tres Turons o el del Laberint d'Horta. També amb instal·lacions esportives com el Centre Municipal de Tennis, el Palau Municipal d'Esports de la Vall d'Hebron o el Velòdrom d'Horta.

S'estima que hi ha 320 associacions, que per la població del districte, correspon a una associació per a cada 519 habitants. El 7% de les associacions de la ciutat tenen la seu a Horta-Guinardó. El districte agrupa el 10% dels habitants de Barcelona ciutat, per tant, en relació a la densitat de població, hi ha menys percentatge d'entitats que de persones, respecte al conjunt de la ciutat.

Esquema 1 Associacionisme a Horta-Guinardó

320 associacions

**1
associació
per cada
519
habitants**

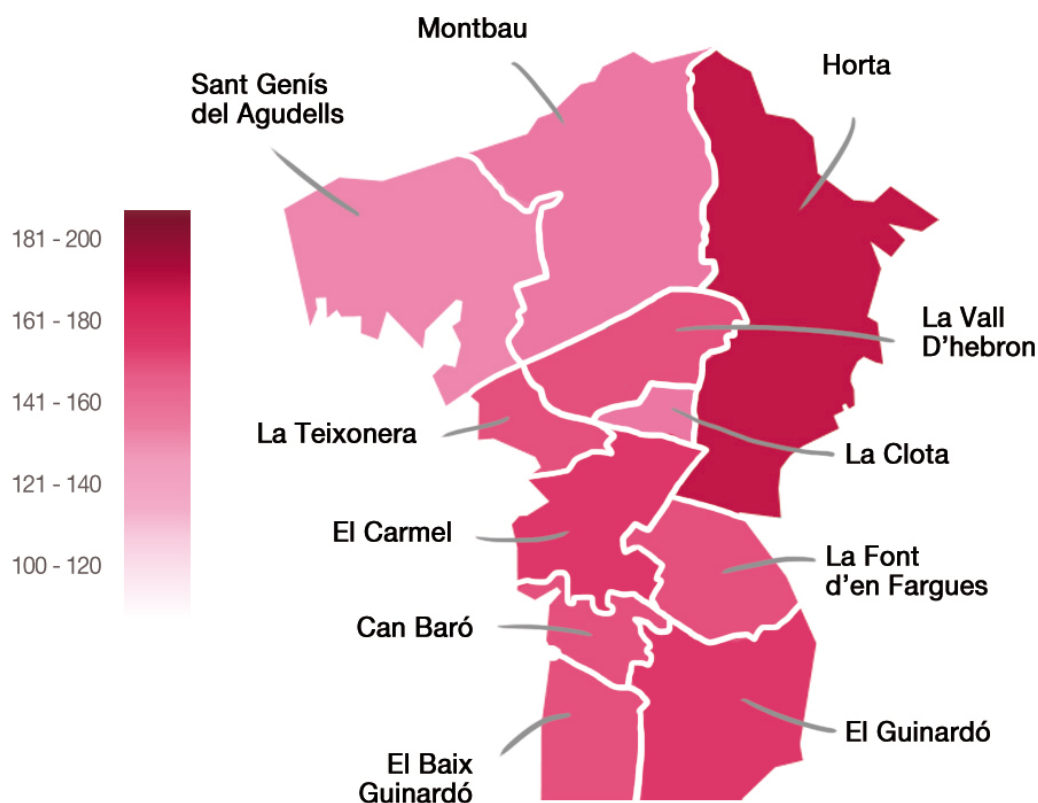
10% habitants de la ciutat

7% associacions de la ciutat

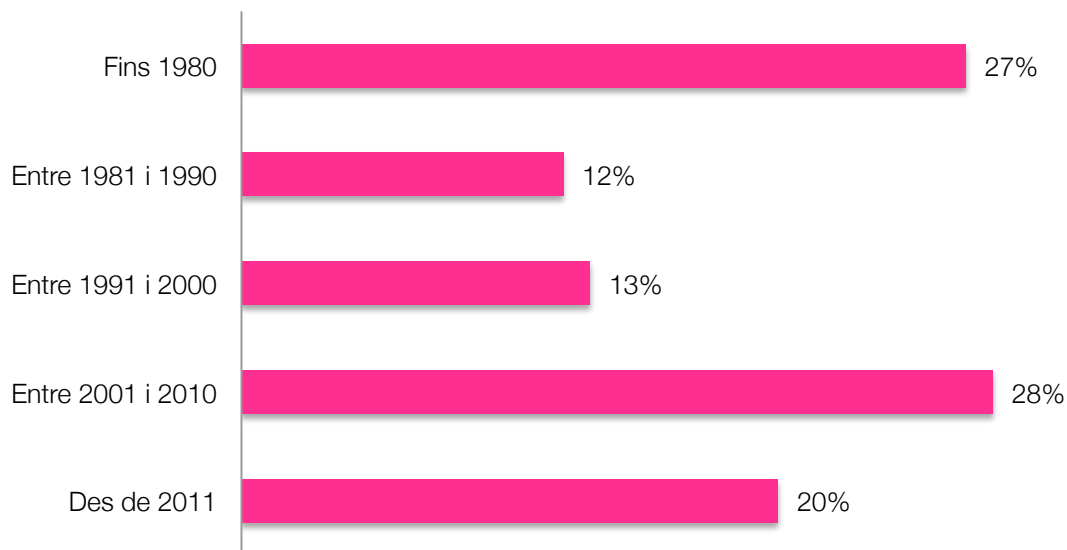
Dels onze barris que formen el districte, Horta és on es concentra més l'activitat de les entitats, seguida pel Guinardó i el Carmel. En canvi, els barris on hi ha menys activitat associativa del districte són Sant Genís dels Agudells o La Clota.

Mapa 1 Activitats als barris d'Horta-Guinardó

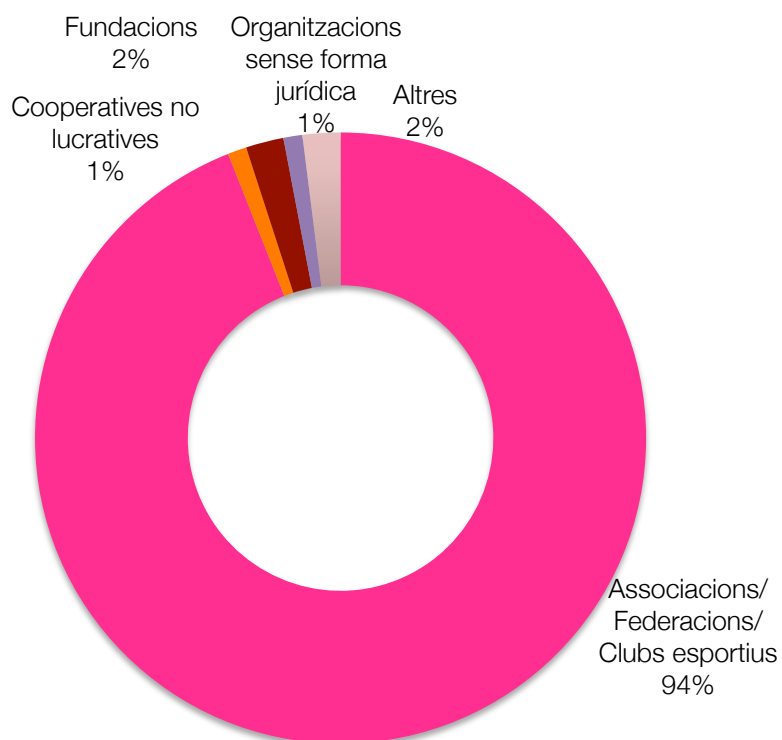
L'any de constitució de les entitats d'Horta-Guinardó es concentra a la primera dècada del 2000, el 28% van ser creades en aquest període, i el 27% es va constituir abans dels anys 80. No obstant això, el districte es caracteritza per un teixit d'entitat jove. Les entitats constituïdes al segle XXI representen gairebé el 48%.

Gràfic 1 Any de constitució

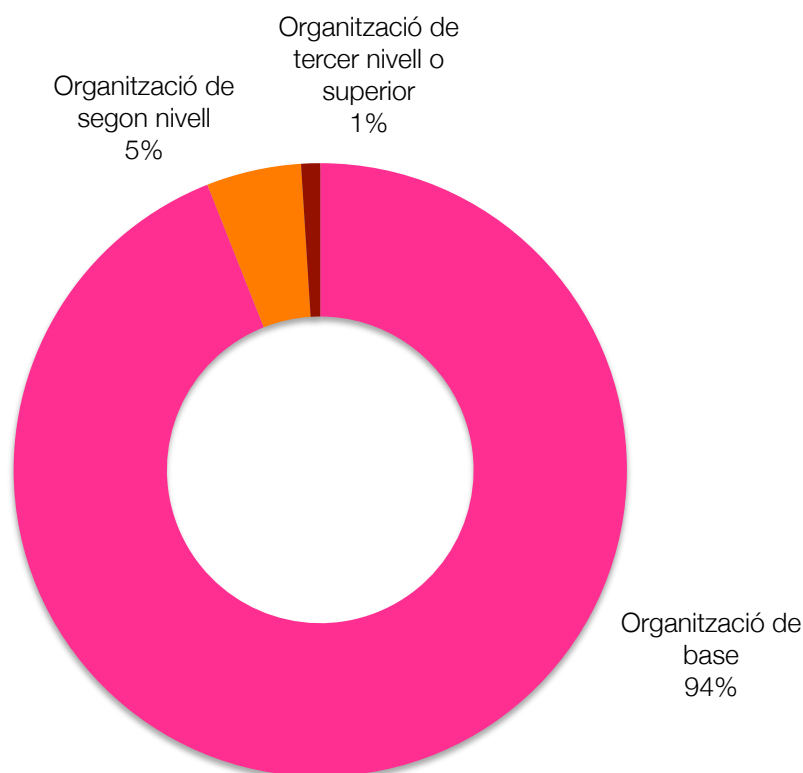
La gran majoria de les entitats analitzades per aquest informe tenen la forma jurídica d'associació, federació o club esportiu -94%-. Cal tenir en compte que les associacions són l'objecte d'estudi principal d'aquesta recerca i per tant, poden estar sobre representades respecte a la distribució real del districte pel que fa a fundacions, associacions i altres formes jurídiques.

Gràfic 2 Forma jurídica

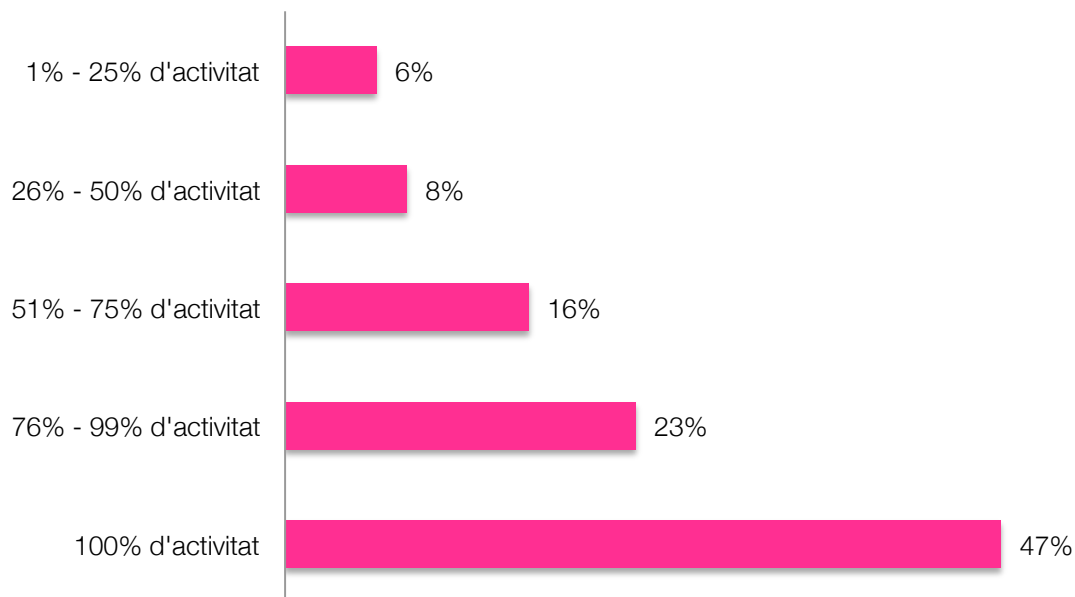
Les organitzacions no lucratives poden ser de base, aquelles que agrupen a persones, o de segon nivell o superior, les que agrupen entitats. El districte d'Horta-Guinardó es caracteritza per l'associacionisme de base, que representa un 94% de les entitats que han participat en el Panoràmic. Les entitats de nivell superior representen el 6%.

Gràfic 3 Nivell de l'organització

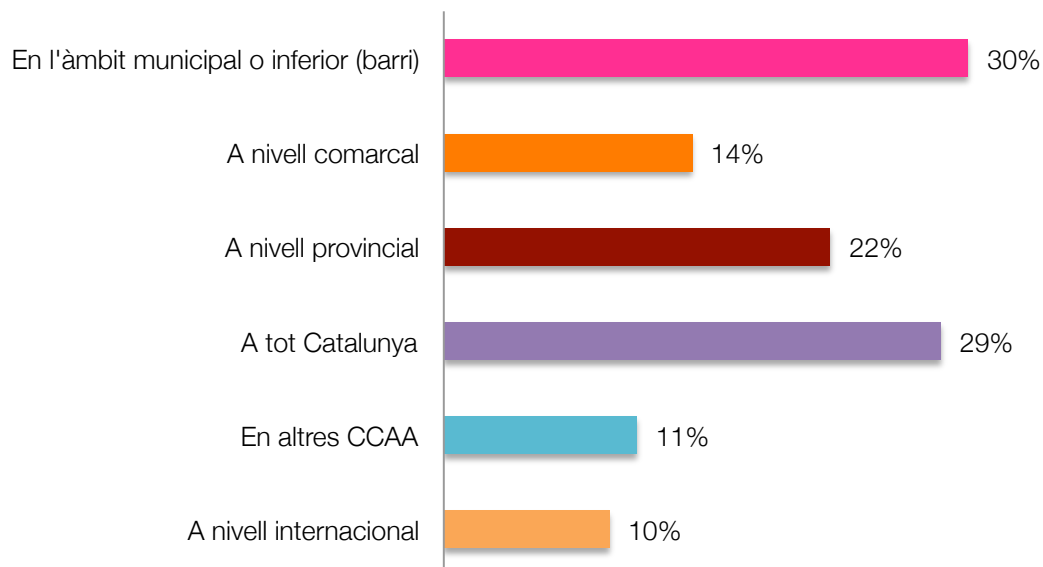
Moltes de les entitats d'Horta-Guinardó tenen activitat a Barcelona ciutat: gairebé la meitat de les entitats -47%- duen a terme tota la seva activitat a la ciutat, mentre que un 23% realitzen entre el 76% i el 99% de l'activitat a Barcelona; en total si es tenen en compte les entitats amb activitat d'entre el 76% i el 100% a la ciutat, aquestes suposen el 70%. Si es comparen les xifres amb les del conjunt de Barcelona, s'observa com Horta-Guinardó és un districte on les entitats actuen més en l'àmbit de ciutat –a Barcelona les entitats que tenen el 100% de l'activitat a la ciutat representen el 36%-.

Gràfic 4 Percentatge d'activitat a la ciutat de Barcelona

Tal com es pot observar, entre les entitats que realitzen una part de l'activitat fora de Barcelona, el 29% la duu a terme en l'àmbit català, i en segon terme un 22% actua en l'àmbit provincial. En canvi, les organitzacions que realitzen actuacions en l'àmbit internacional només suposen el 10%, una xifra molt inferior a la del conjunt de la ciutat de Barcelona, on aquestes representen el 34%.

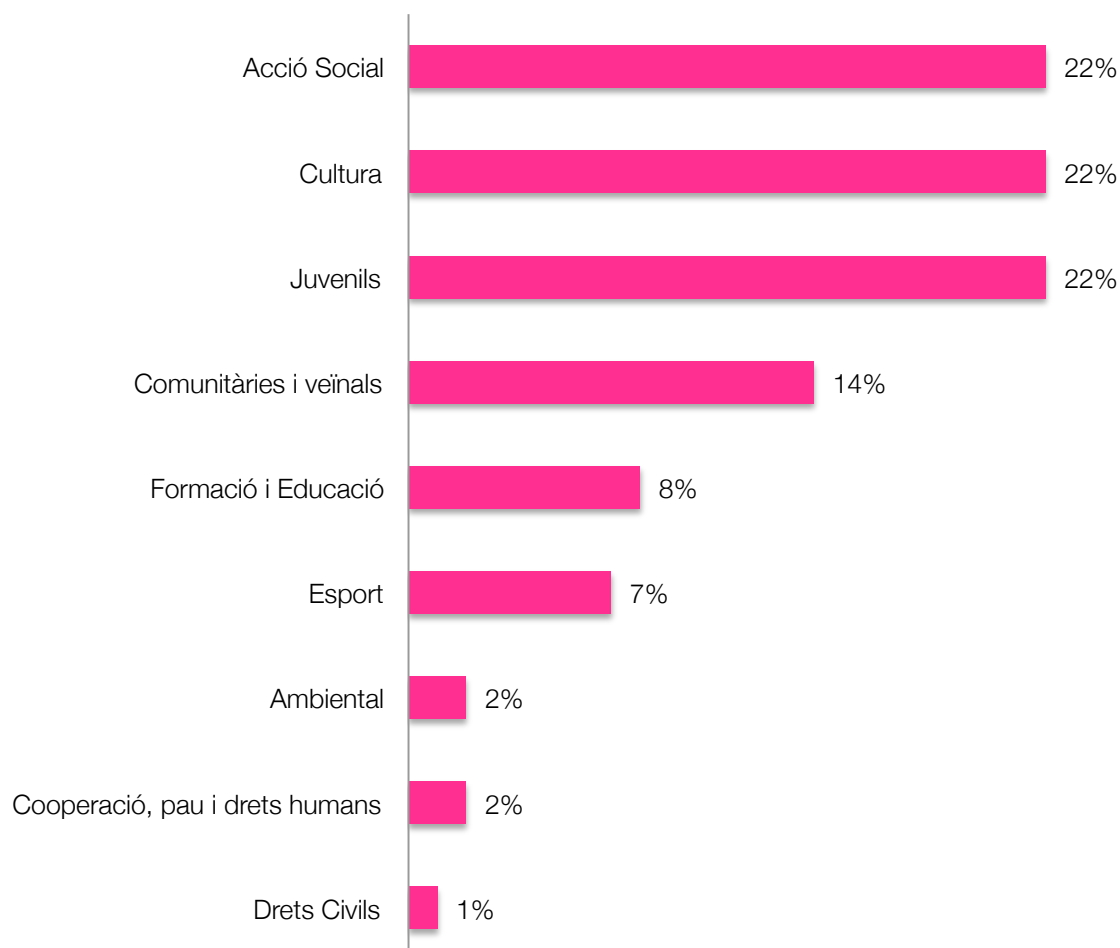
Gràfic 5 Àmbit territorial d'actuació de les entitats (pregunta multi-resposta). Només per a entitats <100% d'activitat a Barcelona.

En relació a l'àmbit d'actuació principal de les entitats, predominen per igual l'acció social, l'àmbit cultural i el juvenil, totes amb un 22%. En el conjunt de la ciutat les xifres difereixen, essent el 26% de les associacions d'àmbit social, el 22% del cultural i el 15% juvenil.

S'ha de matisar que per a la construcció d'aquest mapa d'àmbits s'ha hagut de destriar el que es considera l'àmbit prioritari en cada cas, tot i que aquest no necessàriament és l'únic. A tall d'exemple, una AMPA s'ha ubicat en l'àmbit de formació i educació encara que aquesta desenvolupi activitats esportives en l'escola. Aquest exercici d'identificació posa de manifest la riquesa i transversalitat del món no lucratiu.

Gràfic 6 Àmbit d'actuació prioritari de les entitats de base

6. Les persones

6.1. Persones sòcies

Les organitzacions sense afany de lucre compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, destinatàries de les activitats, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través de les entitats, per aconseguir uns objectius comuns.

Les persones associades donen sentit a un model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part. S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert fent un arrodoniment a partir dels quartils). Tot i que la distribució per trams és bastant homogènia, destaquen els grups d'entre 3 i 30 persones associades -32% d'entitats- i el de 31 a 90 associats/des -30% d'entitats-.

Gràfic 8 Associacions segons el nombre de persones associades (per trams)

“La majoria de les persones (sobre un 70%) són persones grans [...] Hi ha un fort contacte intergeneracional”

Extret de les preguntes obertes

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones sòcies en el dia a dia de l'organització, s'han establert tres nivells de participació. El nivell A fa referència al grau més alt d'implicació i el C al més baix.

A partir dels resultats obtinguts, es pot observar que el nivell d'implicació A és el majoritari -48% del total de persones associades-, de forma semblant a les dades de conjunt de la ciutat. Els altres nivells d'implicació també mostren un patró com el del conjunt de la ciutat, amb un terç de les persones implicades de manera puntual i un 20% tenen una participació intermèdia que considera la participació en les assemblees i en les activitats.

Nivell A

Assistència a les assemblees, participació continuada en les activitats, col·laboració en l'organització d'aquestes, assumpció de responsabilitats en l'associació i, si és el cas, pagament de quota d'associat/da.

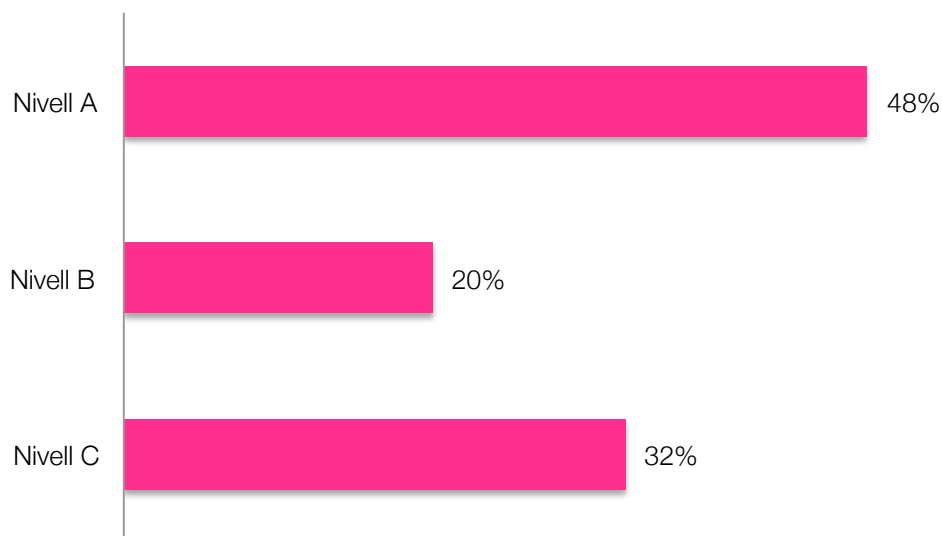
Nivell B

Assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats organitzades per l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

Nivell C

Participació puntual en les activitats de l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

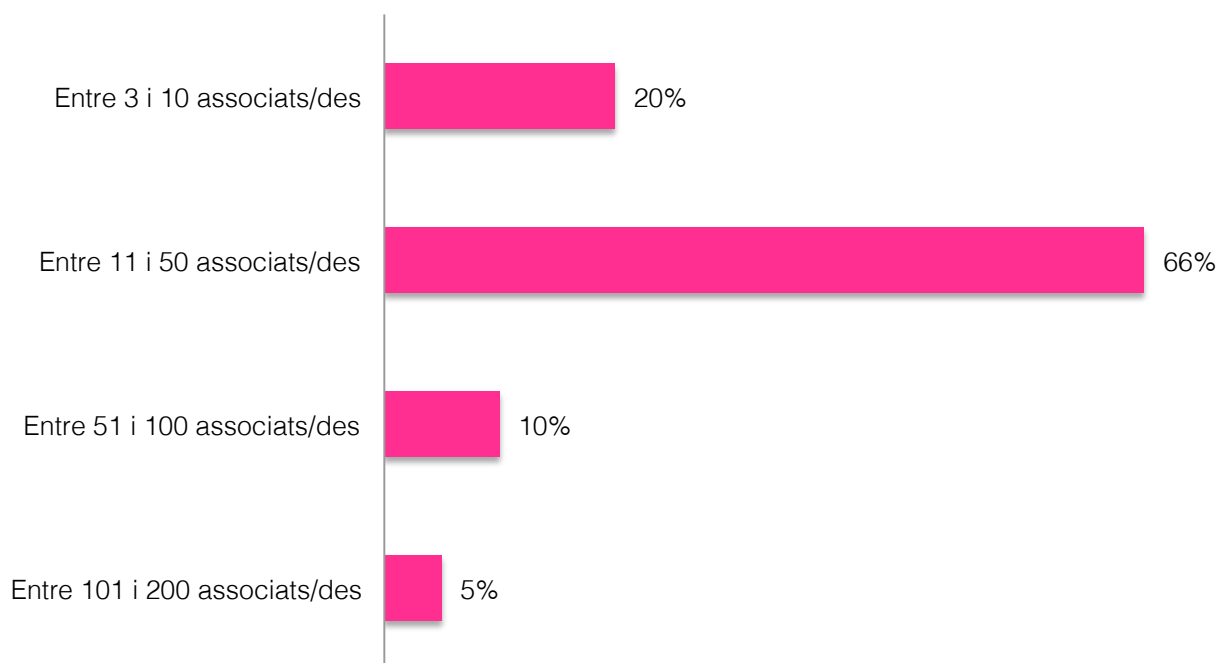
Gràfic 9 Persones associades segons nivells d'implicació

6.2. L'assemblea i la junta directiva

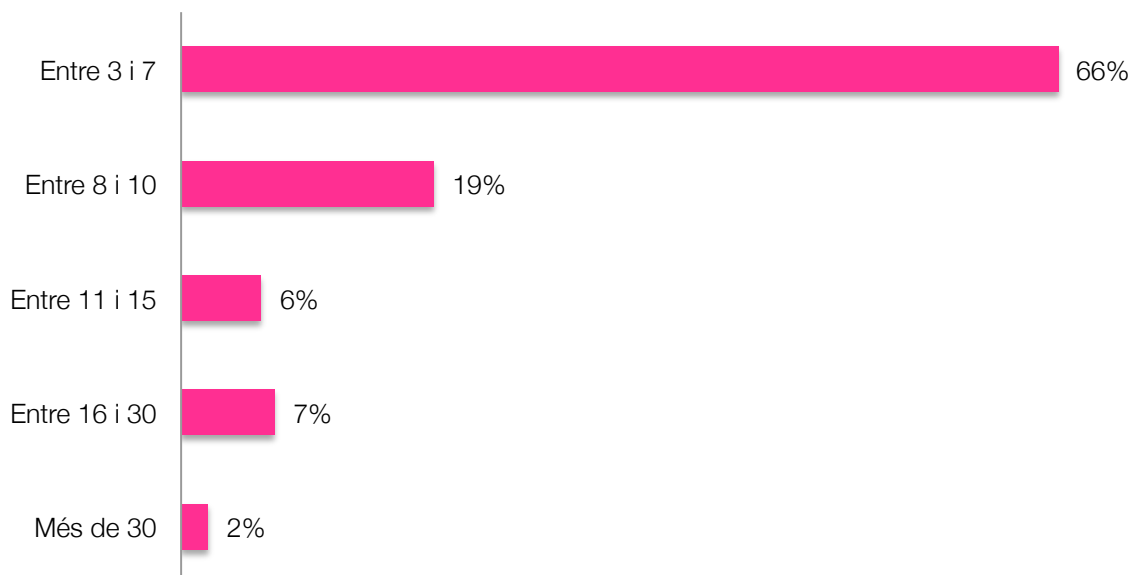
Les associacions compten amb dos òrgans per a la presa de decisions, l'assemblea és el màxim òrgan sobirà, la qual pot delegar en la junta directiva. Pel que fa la participació de les persones associades a l'assemblea, majoritàriament hi participen entre 11 i 50 associats/des (independentment del nombre de socis/es de l'entitat).

Gràfic 10 Total persones participants a la darrera assemblea de 2014

De forma freqüent, les juntes estan formades per entre 3 i 10 persones -66% del total-. No obstant això, el 19% comptem amb entre 8 i 10 membres. A partir de les 11 persones, les xifres disminueixen i de fet representen el 15% del total.

Gràfic 11 Nombre de persones que formen la junta directiva (per trams)

La participació de dones i homes en les juntes directives és equilibrada. En el cas del càrrec de presidència predominen els homes –amb el 61% de les presidències-. Pel conjunt d'associacions de la ciutat, aquesta xifra és del 62%, així que les dades de districte es troben alineades amb la del conjunt de la ciutat.

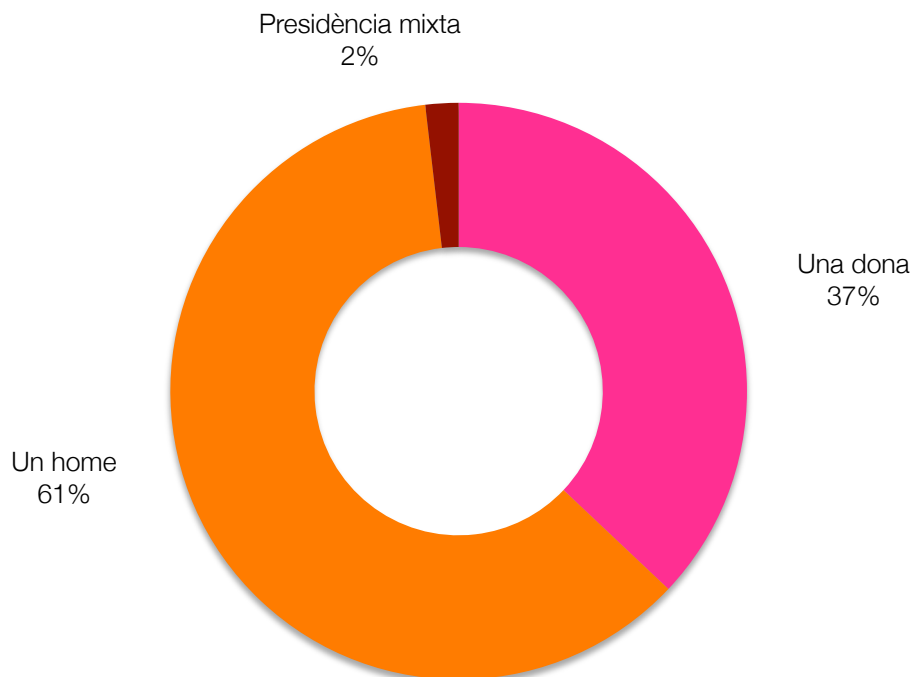
*(En relació al càrrec de presidència)
"Fem una vegada un home i una
vegada un dona"*

Extret de les preguntes obertes

*"(En relació al càrrec de presidència)
És el rector de la parròquia"*

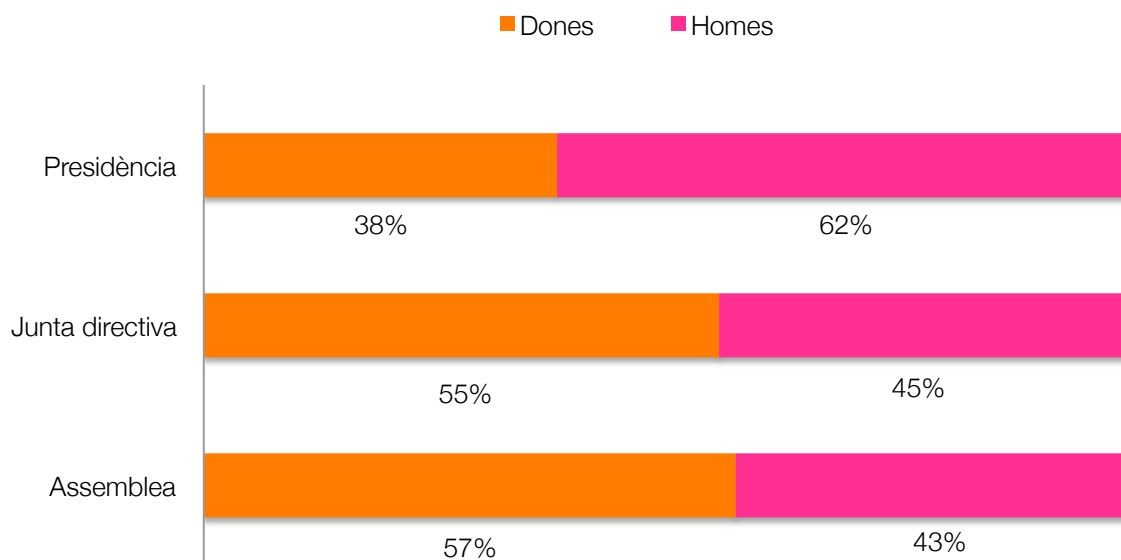
Extret de les preguntes obertes

Gràfic 12 Persona que ocupa el càrrec de presidència per sexe

La participació de les dones en les assemblees és del 57% mentre que els homes representen el 43%. En el cas de les juntes les dones agrupen el 55% de membres i en les presidències el 38%. Sembla doncs que es dona una tendència a la reducció en la participació de les dones a mesura que es concentren les responsabilitats en un nombre més reduït de persones.

Gràfic 13 Persones assistents a la darrera Assemblea, membres de la Junta Directiva i presidència per sexe

6.3. Persones voluntàries

A banda de les persones associades, la majoria d'entitats d'Horta-Guinardó compten amb persones voluntàries, en concret el 69%. Es tracta d'una xifra molt semblant a la del conjunt de la ciutat –que és del 70%-. En els darrers anys el concepte de voluntariat ha anat ampliant-se fet que es posa de manifest en les respostes de les entitats i que ja recull en el nou marc normatiu.

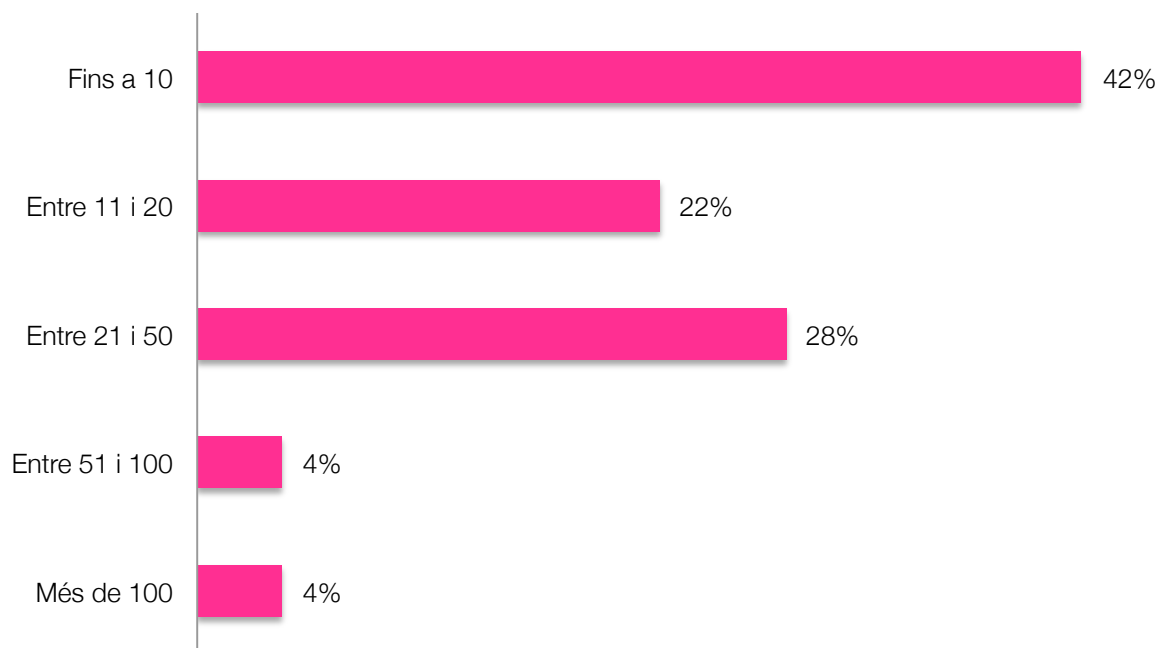
La nova normativa de 2015, que concep **el voluntariat** des d'una visió àmplia de participació, el defineix com: *Conjunt d'accions i activitats d'interès general motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que aconsegueixen persones físiques, denominades voluntaris, que participen en projectes en el marc d'una activitat associativa o bé en programes específics de voluntariat d'una entitat sense ànim de lucre* (Llei 25/2015 del Voluntariat i de Foment de l'Associacionisme aprovada pel Parlament de Catalunya el 30 de juliol del 2015).

Gràfic 14 Entitats que compten amb persones voluntàries (no socis/es)

Entre aquestes entitats del districte el més habitual és que comptin amb entre 1 i 10 persones voluntàries en els seus equips. De fet, els resultats mostren que el 42% de les entitats d'Horta-Guinardó s'ubiquen en aquest tram. Amb tot, la meitat de les entitats compta entre 11 i 50 persones voluntàries.

Gràfic 15 Entitats segons el nombre de persones voluntàries no associades

"Sense voluntaris no seria possible funcionar"

Extret de les preguntes obertes

"Per als nosaltres, els socis són els voluntaris que col·laboren en el menjador"

Extret de les preguntes obertes

6.4. Persones remunerades

El 65% de les entitats del districte d'Horta-Guinardó compta amb persones remunerades, és a dir, amb un equip que rep una contraprestació econòmica a canvi dels seus serveis. La relació es pot establir amb un contracte laboral o mitjançant una col·laboració autònoma. La xifra del 65% és significativa donat que pel conjunt d'entitats de Barcelona ciutat se situa en el 45% i perquè indica l'existència d'estructures en les organitzacions del districte. Amb tot, l'anàlisi del nombre de persones remunerades per entitat indica que el 95% no supera les 10 persones. La relació habitual que s'estableix en els equips remunerats és a través de contractació -78%- mentre que la col·laboració autònoma és menor -22%-.

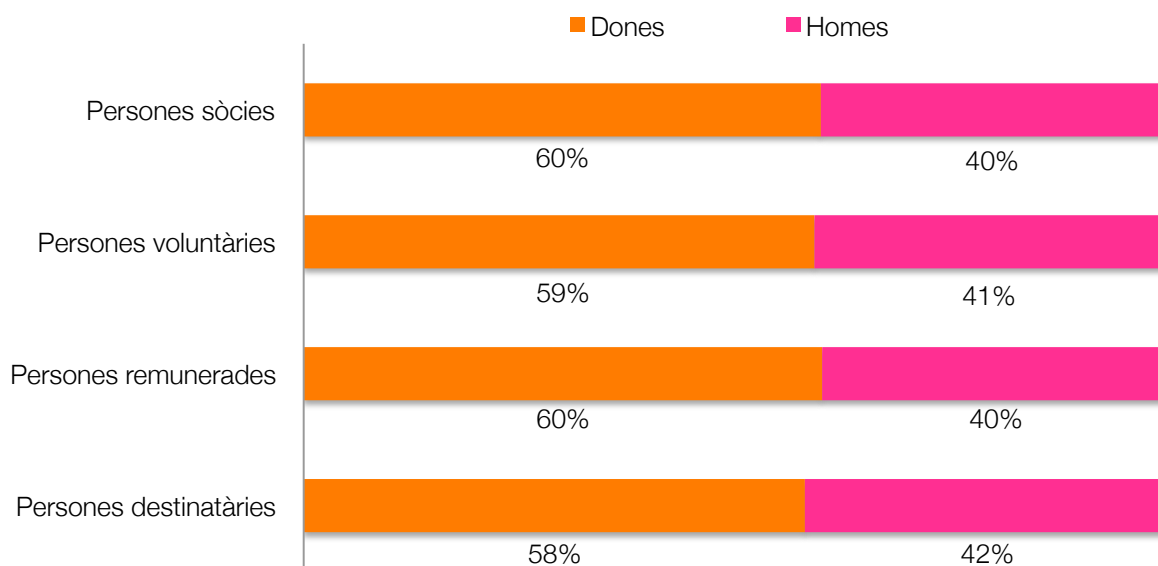
Gràfic 16 Entitats que compten amb persones remunerades

5.5. Participació de dones i homes

El món lucratiu és, en general, un sector feminitzat pel que fa a les persones remunerades i a les persones sòcies, ja que el 60%, en ambdós casos, són dones. També hi ha una major presència de dones entre les persones voluntàries -59%- i entre les persones destinatàries -58%-¹.

Gràfic 21 Persones implicades per sexe

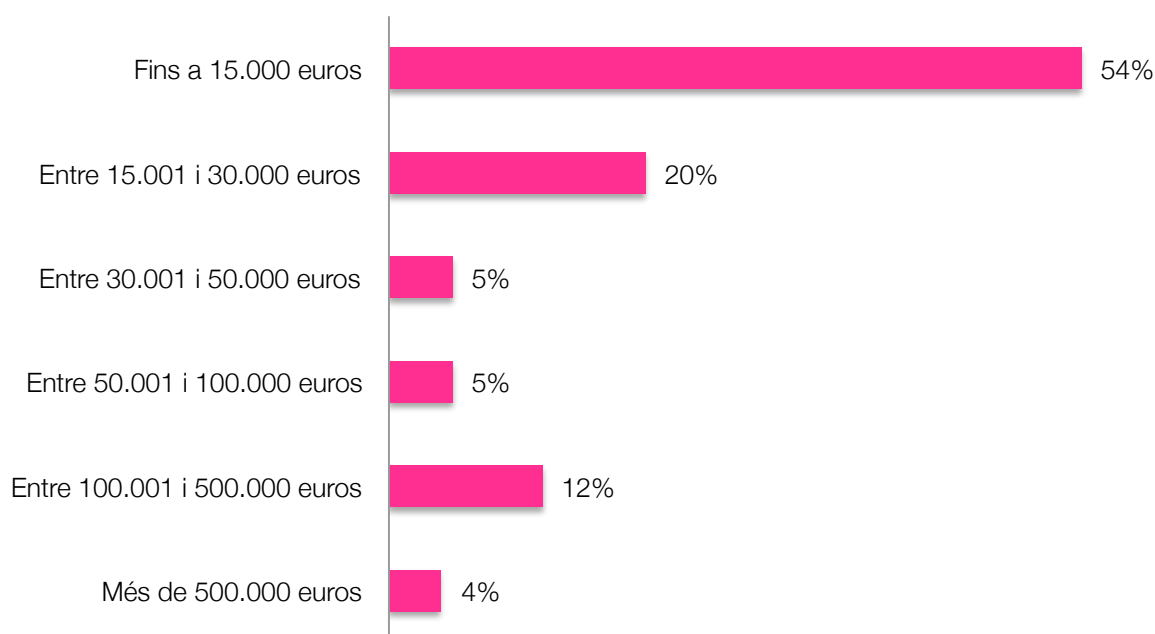
¹ Per a l'anàlisi de dades per sexe s'han eliminat alguns casos *outliers* que s'han determinat a partir de l'interval interquartílic, és a dir, que s'allunyaven molt de la realitat habitual de les entitats. Per exemple, algunes fundacions per a les persones remunerades, ja que tenen més capacitat econòmica per a la contractació.

7. Els recursos econòmics

6.1. Volum econòmic i fonts de finançament

En termes generals, les entitats tenen un volum econòmic reduït i acostumen a fer molt amb poc, especialment les organitzacions més petites. En el cas d'Horta-Guinardó, més de la meitat de les entitats -54%- té uns ingressos iguals o inferiors als 15.000 euros a l'any. Un 20% de les organitzacions compta amb entre 15 i 30 mil euros a l'any i, en termes generals, a mesura que augmenta el tram pressupostari hi ha menys entitats. En el cas del tram d'entre 100 mil i 500 mil euros a l'any hi ha un petit repunt amb un 12% de les organitzacions.

Gràfic 22 Ingressos reals de les entitats d'Horta-Guinardó per trams (exercici 2014)

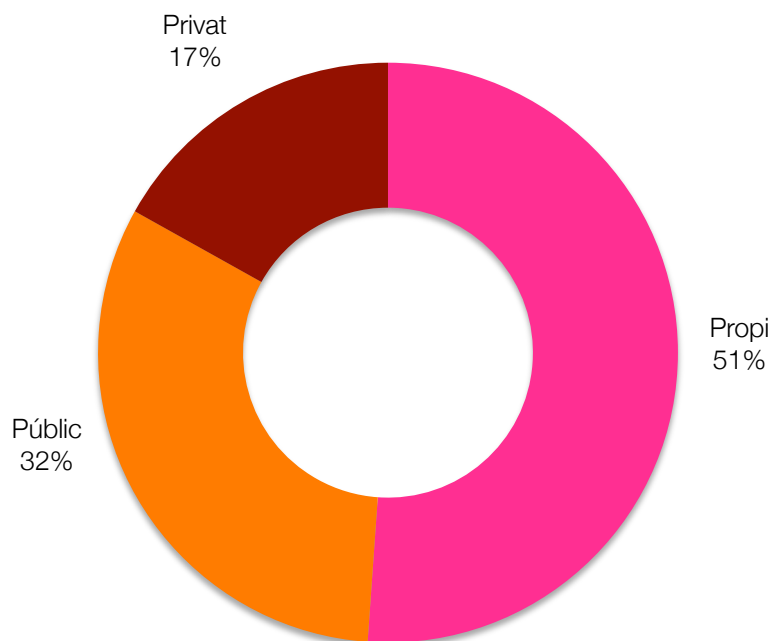
Si s'analitzen les xifres d'ingressos i despeses per la mida de les organitzacions, s'observa que les entitats s'adapten força als ingressos dels quals disposen. Amb tot, el saldo és negatiu en tots tres tipus d'organitzacions, petites, mitjanes i grans. Cal tenir en compte que el marge de maniobra per part de les organitzacions amb més ingressos és superior a les petites, les quals treballen amb uns ingressos anuals al voltant dels 4.000 euros.

Taula 1 Ingressos i despeses reals segons grandària de les organitzacions (exercici 2014)

	Ingressos reals	Despeses reals	Saldo
Entitat Petites	3.270,00 €	4.325,00€	-1.055,00€
Entitats Mitjanes	13.036,62€	14.984,00€	-1.947,38€-
Entitats Grans	35.658,75€	37.233,50 €	-1.574,75€

A Horta-Guinardó una de les fonts més habituals de finançament és el propi, que suposa el 51% del pressupost global. D'altra banda, un 32% es finança a través dels recursos públics i el 17% amb fonts privades.

Gràfic 24 Ingressos de l'any 2014 per fonts de procedència de les entitats de base d'Horta-Guinardó

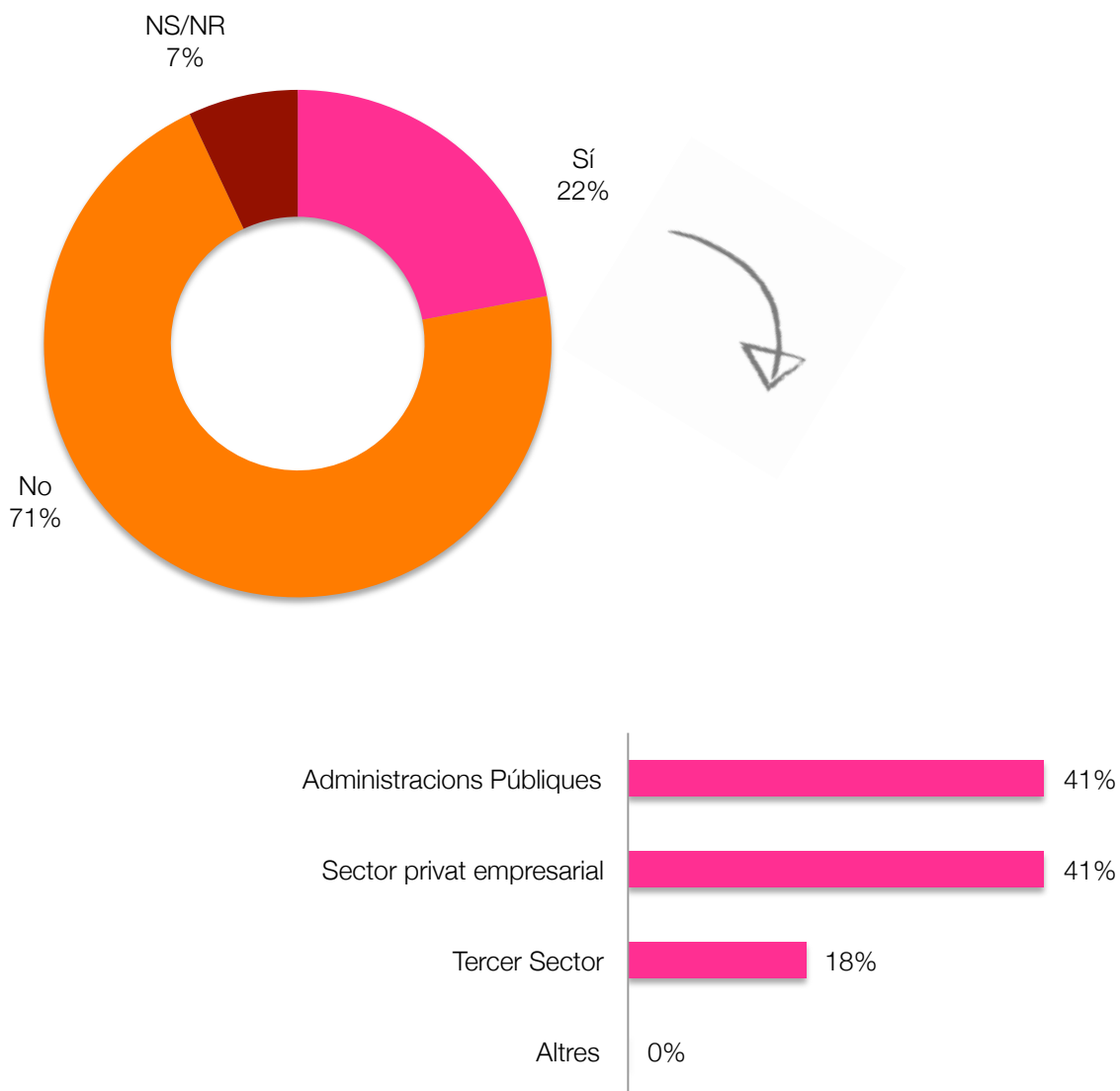

“La col·laboració econòmica és voluntària, ens financem amb donatius de persones amigues”

Extret de les preguntes obertes

Les organitzacions també poden comptar amb altres tipus d'aportacions com són les aportacions en espècie. En el districte, el 22% de les organitzacions afirmen rebre aportacions no monetàries com béns i serveis. Aquestes provenen en la mateixa mesura del sector privat empresarial i del públic -41% ambdós-. En menor mesura -18%-, les aportacions provenen del Tercer Sector.

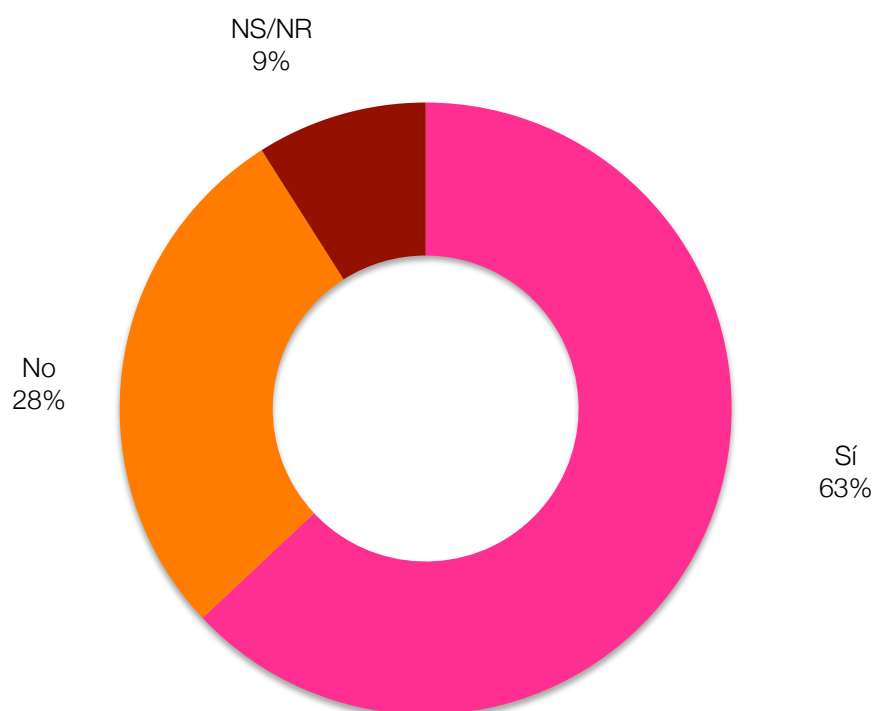
Gràfic 25 Entitats que reben aportacions 'en espècies' i procedència d'aquestes

7.1. Fiscalitat

Des de l'any 2013 les organitzacions es troben automàticament exemptes del pagament de l'IVA, sempre que compleixin uns requisits bàsics (com per exemple no tenir afany de lucre i garantir la gratuïtat dels càrrecs de la junta directiva). El 63% de les entitats d'Horta-Guinardó afirma haver-se acollit a l'exempció del pagament de l'IVA, mentre que el 28% no hi compta. El 9% de persones que han respost el qüestionari en nom de la seva entitat desconeix aquesta qüestió.

Gràfic 26 Organitzacions amb exempció d'IVA

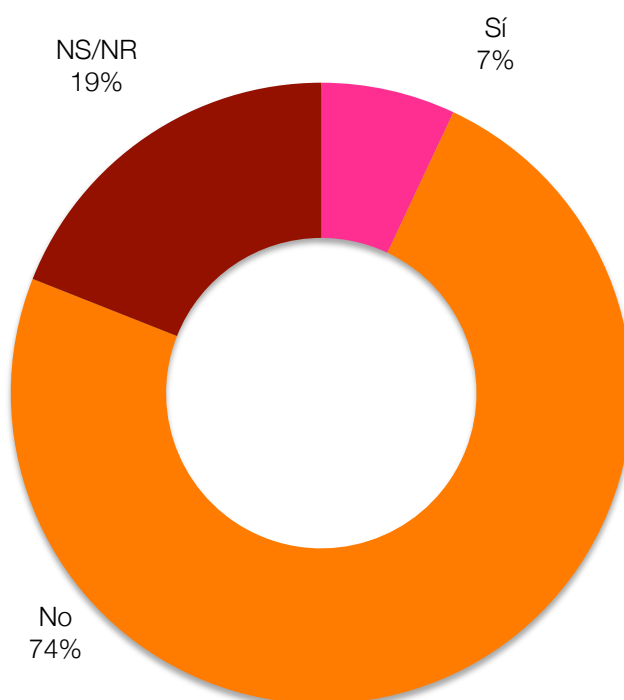

“Estem exempts d'IVA, però només ho apliquem a activitats destinades a membres de la colla. Per a la resta utilitzem IVA i deduïm el prorrateig”

Extret de les preguntes obertes

Donats els possibles efectes desfavorables que pot provocar l'exempció de l'IVA, s'ha preguntat a les organitzacions si la seva situació actual (sigui d'exempció o no) és la desitjada o, al contrari, es vol canviar en el futur. Els resultats mostren que la majoria d'entitats prefereix mantenir la seva situació respecte a aquest impost -74%- i un alt percentatge no coneix aquesta qüestió -19%-.

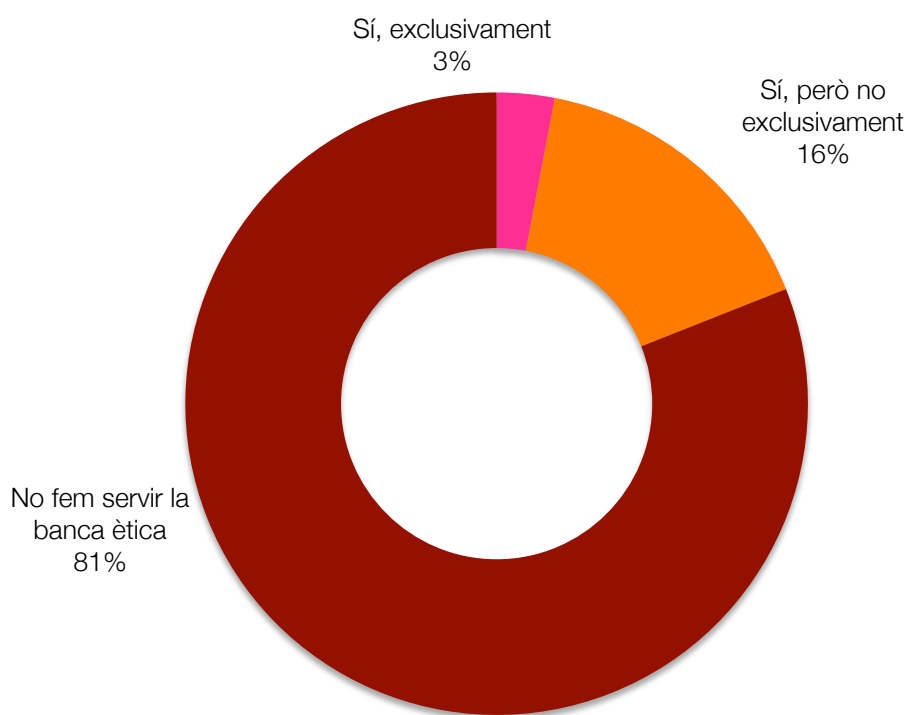
Gràfic 27 La vostra entitat s'està plantejant canviar la seva situació respecte l'exempció de l'IVA?

7.2. Banca ètica

La banca ètica està formada per un conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. En els darrers anys s'ha estès el seu ús en el conjunt de la societat. Pel que fa a les organitzacions d'Horta-Guinardó, el 19% la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització, el 3% en exclusivitat i el 16% combinant-la amb altres tipus d'entitats bancàries. En comparació amb el conjunt d'associacions de Barcelona, la xifra d'Horta-Guinardó és similar, ja que al conjunt de Barcelona també és del 19%.

Gràfic 28 Ús de la banca ètica per a la gestió dels recursos econòmics de l'associació

“Estem en procés de fer el salt cap a la banca ètica”

Extret de les preguntes obertes

“Fer servir la banca ètica correspon a un interès de potenciar els projectes d'economia solidària”

Extret de les preguntes obertes

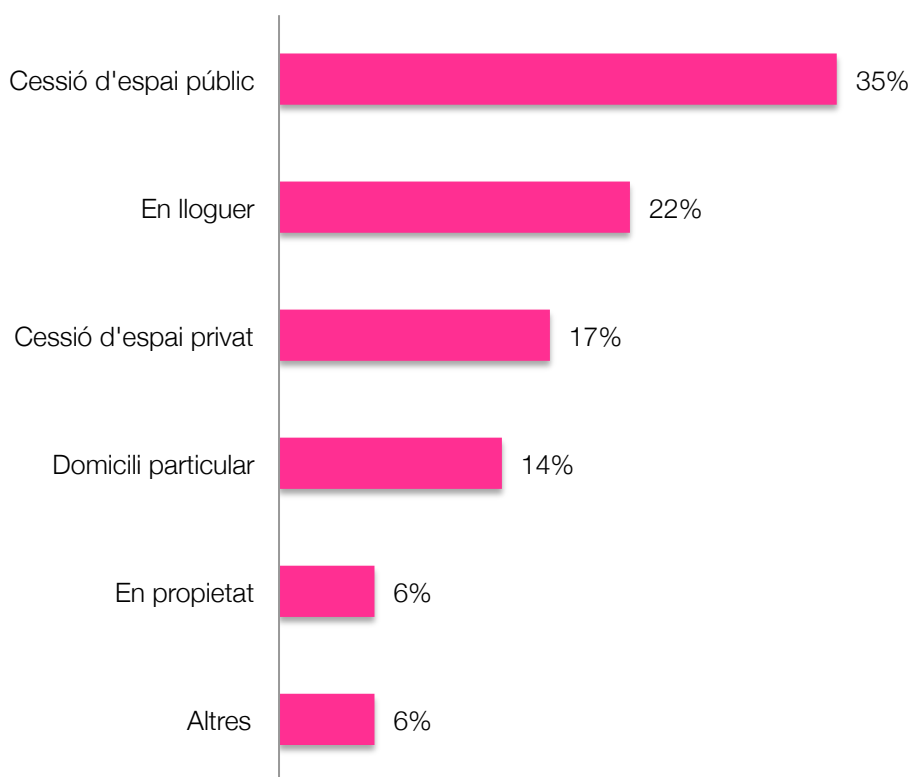
8. Espais i equipaments

Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals en la vida de les entitats donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. També són espais de visibilitat i de relació.

De forma predominant, en concret el 35% de les entitats d'Horta-Guinardó, tenen la seu actual en un espai públic cedit. Es consideren en cessió dins d'espais públics a les seus que es troben en locals propietat de l'administració, en espais dins d'equipaments públics i aquelles cessions generades per la gestió d'equipaments.

A diferència de la resta de la ciutat, on la primera opció és de lloguer -26%-, al districte s'imposa la cessió d'un espai en un equipament públic en primer lloc. En segon lloc es troba el lloguer, amb un 22% de les seus, i en tercer la cessió dins d'un espai privat, amb el 17%. Les seus que es troben en domicilis particulars d'alguna persona membre de l'entitat representen el 14% del total.

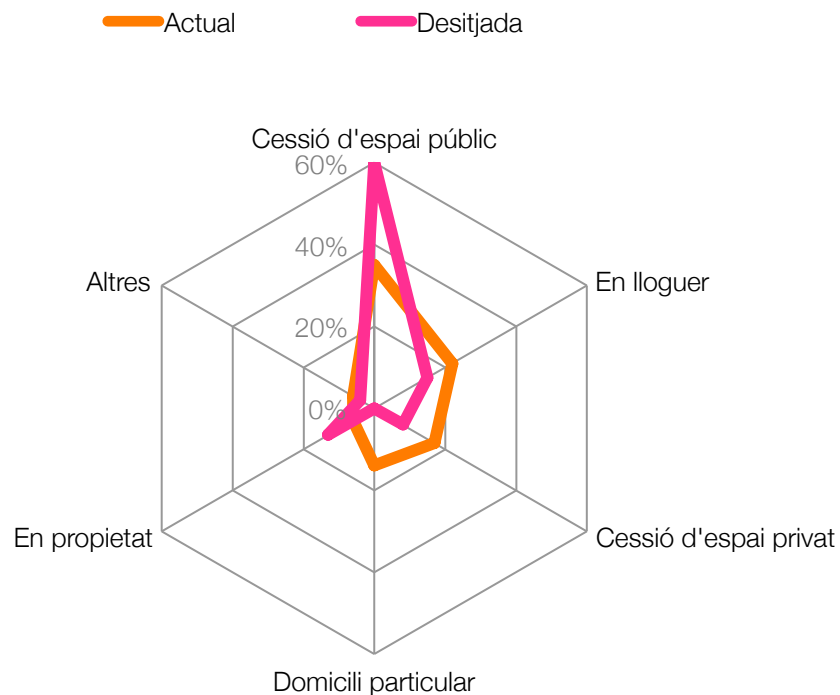
Gràfic 29 Situació de la seu actual

En el Panoràmic també es recull l'opció desitjada per les entitats a fi de conèixer quin seria l'espai ideal on ubicar les seus. Els resultats comparats mostren com l'opció preferida entre les entitats del districte és disposar d'un espai cedit dins d'un equipament públic. Aquest resultat, on 6 de cada 10 organitzacions voldrien tenir la seu en un espai públic és extrapolable pel conjunt de la ciutat.

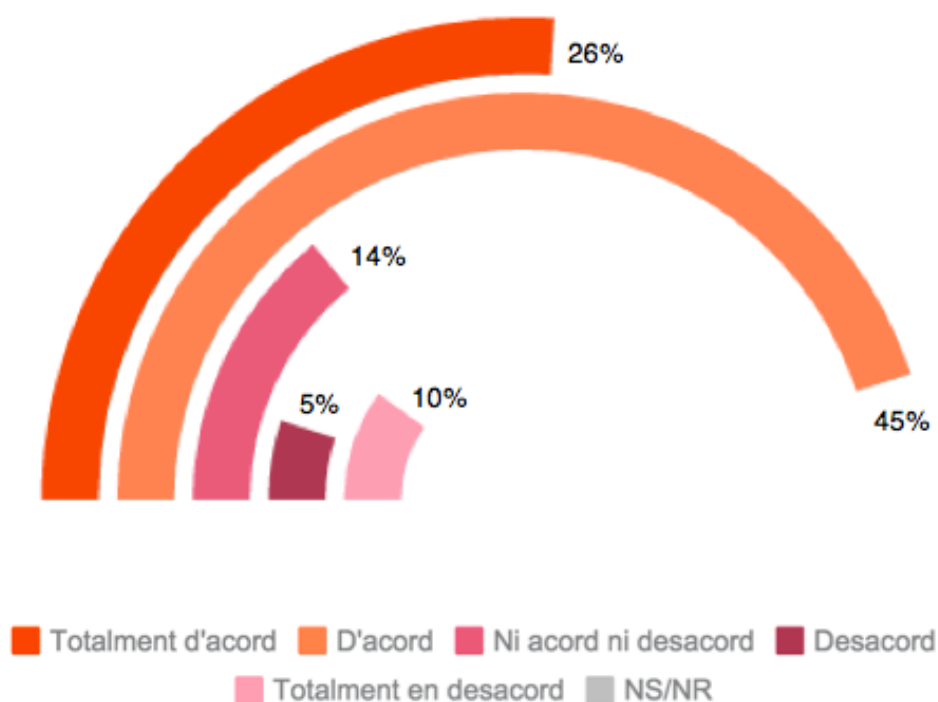
Per l'altra banda es troben les seus en els domicilis particulars d'alguna persona membre de l'entitat. Com sembla lògic, és l'opció menys preferida per les entitats. En l'opció 'altres' que tampoc ha tingut especial interès s'ubiquen situacions temporals o excepcionals de les entitats.

Gràfic 30 Comparació entre la situació de la seu actual i la desitjada

En termes generals, les entitats del districte estan satisfetes amb els espais, equipaments i/o instal·lacions que utilitzen o dels quals disposen; el 71% es mostra satisfet o molt satisfet, el 14% no es posiciona i el 15% afirma estar insatisfet.

Gràfic 30 Grau d'acord amb l'afirmació: "La nostra organització està satisfeta amb els espais / equipaments / instal·lacions que utilitza o dels quals disposa"

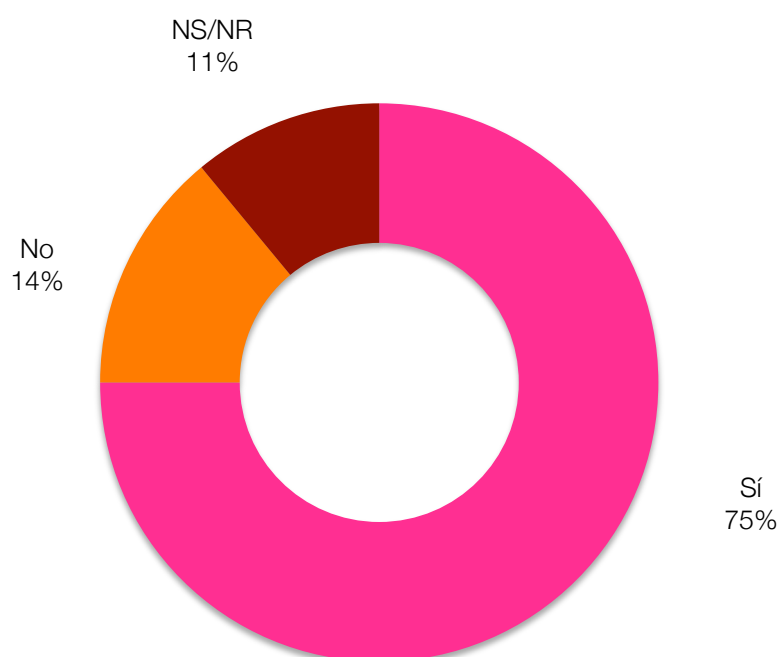

(En relació a l'ús d'equipament públics) "Troblem un excessiu condicionament d'horaris i activitats del Centre Cívic"

Extret de les preguntes obertes

A les entitats amb seu a Barcelona se'ls ha preguntat pel coneixement de Torre Jussana – el Centre de Serveis a les Associacions que precisament es troba ubicat al districte d'Horta-Guinardó. El 75% de les entitats afirma que el coneix i es considera que d'entre els serveis que ofereix el centre els més útils són els assessoraments i la informació general.

Gràfic 32 Coneixeu Torre Jussana?

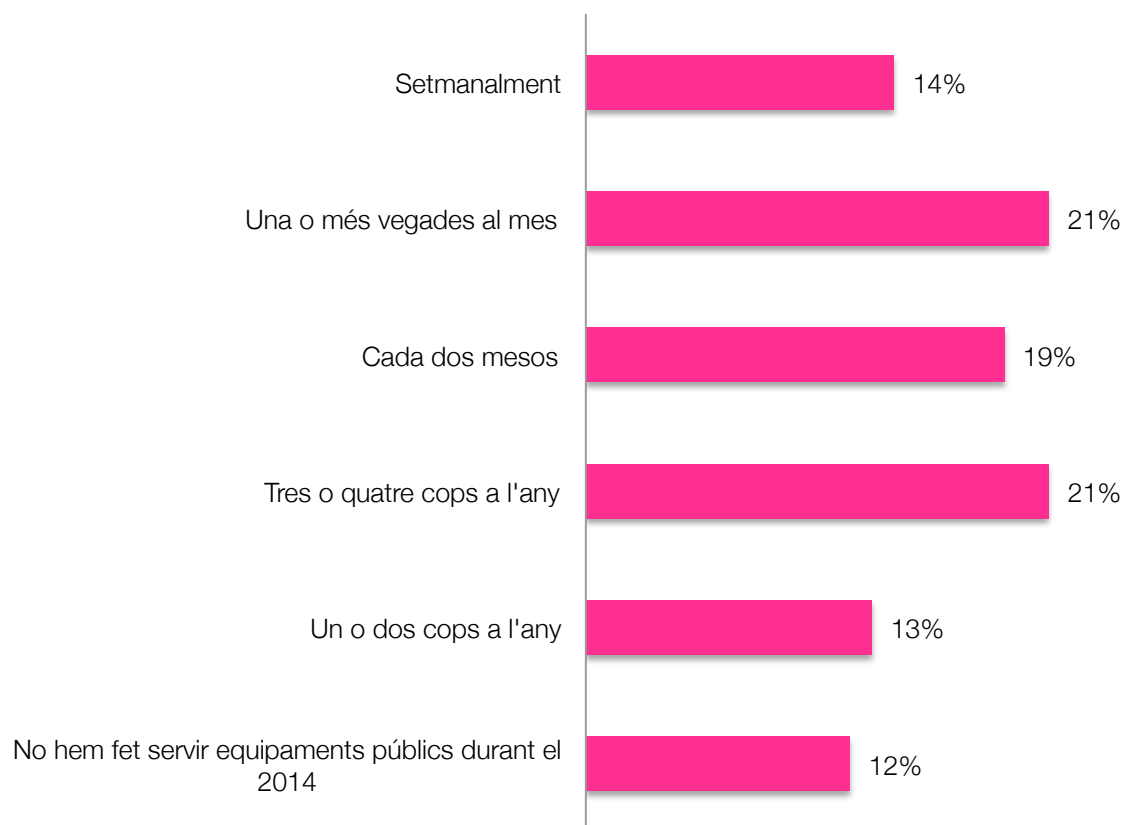

Torre Jussana – Centre de Serveis a les Associacions

La missió del centre és afavorir el desenvolupament associatiu mitjançant l'oferiment de serveis i recursos que responguin a les necessitats del sector, treballant per a la seva promoció, dinamització i enfortiment per tal d'ampliar la seva incidència ciutadana i política.

Més enllà dels espais dels quals disposen les entitats, aquestes fan ús d'espais públics oberts de la ciutat per al desenvolupament d'activitats. El 14% els utilitza setmanalment i les opcions més freqüents són “una o és vegades al mes” i “tres o quatre cops l'any”, ambdues amb un 21% de les entitats. Segons aquests resultats, sembla que les organitzacions del districte utilitzen els espais públics oberts amb una freqüència superior que la del conjunt de la ciutat de Barcelona (on les opcions “setmanalment” i “una o més vegades al mes” aglutinen el 27% de les organitzacions, mentre que al districte representen el 35%).

Gràfic 31 Freqüència d'ús dels espais públics oberts

9. Reptes de futur

L'últim apartat de l'informe fa referència als reptes de futur i prioritats que les entitats consideren més importants. Per recollir la informació s'han sintetitzat els reptes i prioritats expressats per les associacions en l'edició del Panoràmic 2014 en un recull d'idees clau. En el qüestionari d'enguany s'ha demanat que s'ordenin. A més, s'han afegit alguns temes d'actualitat, com són la creació d'una agència de comunicació i un nou model de fiscalitat per tal de conèixer quina és l'opinió al respecte.

Les principals prioritats manifestades per les organitzacions del districte en el seu dia a dia són: diversificar les fonts de finançament, disposar de locals i espais i, ampliar la base social. Les prioritats encara que són llocs comuns varien en cada territori. A tall d'exemple, la diversificació del finançament ocupa el primer lloc mentre que per al conjunt de la ciutat aquest element està en cinquena posició.

“Calen projectes que ens facilitin treballar conjuntament i en xarxes, així com desenvolupar les nostres necessitats col·lectives i les nostres visions socials i polítiques”

Extret de les preguntes obertes

“Per a nosaltres és molt important aconseguir el reconeixement dels projectes autogestionats, així com la divulgació i potenciació dels horts comunitaris com a eina de creació de xarxes comunitàries dins dels barris”

Extret de les preguntes obertes

Esquema 2 Prioritats de les organitzacions en el seu dia a dia

- 1 Diversificar les fonts de finançament
- 2 Disposar de locals i espais
- 3 Ampliació de la base social
- 4 Millora de la gestió interna de l'entitat
- 5 Millora de la comunicació i la difusió
- 6 Millora de la relacions amb les administracions
- 7 Relleus en els òrgans de govern
- 8 Assoliment dels objectius missionals
- 9 Altres

Pel que fa als reptes com a sector, els resultats indiquen que les entitats d'Horta-Guinardó consideren que hi ha tres que són cabdals: l'ampliació de la base social, la consolidació del finançament i, el reconeixement social i de les Administracions Públiques. Cal destacar que aquests reptes fan referència al conjunt del món no lucratiu i no a la individualitat de cada entitat. Aquests reptes són similars als del conjunt d'entitats de la ciutat.

Esquema 3 Reptes del conjunt de entitats d'Horta-Guinardó

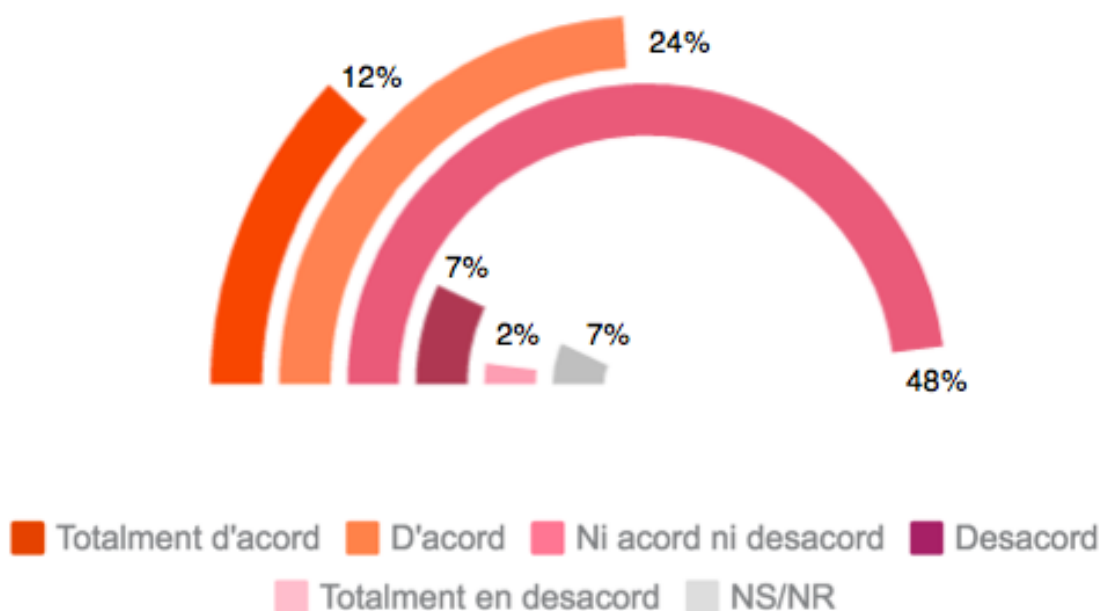
- 1 Base social
- 2 Consolidar el finançament
- 3 Reconeixement social i de les administracions
- 4 Treball en xarxa
- 5 Model de fiscalitat propi
- 6 Agència de mecenatge
- 7 Agència de comunicació
- 8 Millora del treball d'incidència política
- 9 Modificació del reglament d'espectacles públics
- 10 Extensió del codi ètic a l'àmbit català

Per altra banda, s'han plantejat una sèrie de preguntes d'opinió en les quals es demanava el grau d'acord amb diferents afirmacions. Concretament s'ha preguntat sobre la nova llei de transparència catalana que estipula una sèrie d'obligacions en relació a la publicació de dades econòmiques de les administracions públiques i que també afecta les organitzacions. La transparència i la rendició de comptes formen part dels propis valors del món no

lucratiu i, per tant, el marc legal està en sintonia amb el tarannà del sector.

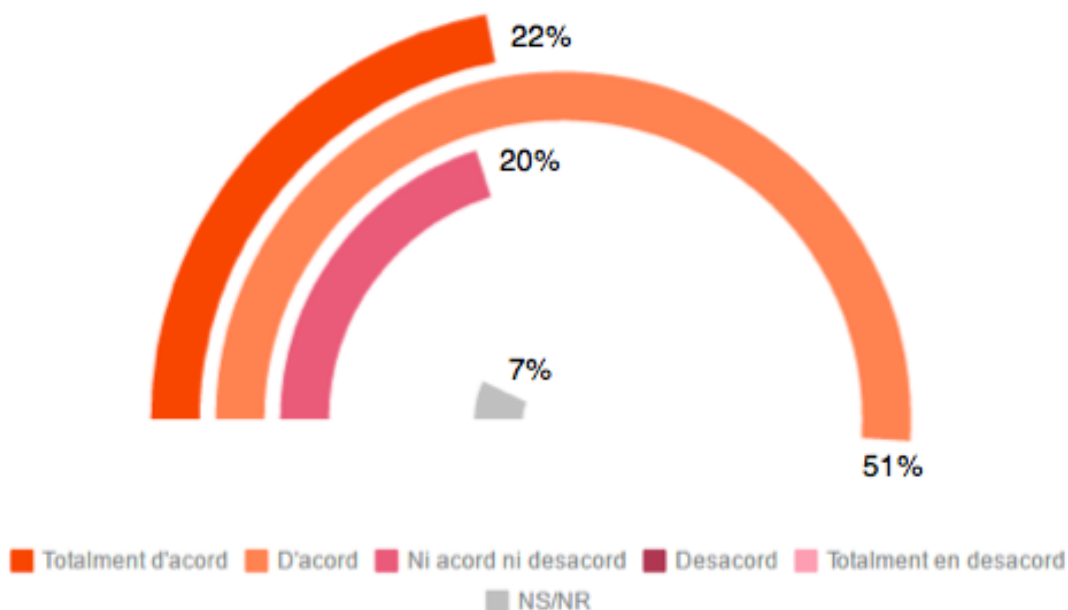
S'ha preguntat si aquesta llei està contribuint a la millora de la transparència en les organitzacions del districte. El 36% considera que ha contribuït positivament, un 48% no es posiciona i un 9% creu que no és una aportació positiva. Aquestes xifres mostren una distribució semblant a la del conjunt de la ciutat però amb una major proporció entitats que no es posiciona –un 48% al districte respecte al 32% del conjunt de Barcelona-.

Gràfic 34 Grau d'acord amb la següent afirmació: “La llei de transparència que va entrar en vigor el passat mes de desembre de 2014 està contribuint a millorar la rendició de comptes i la transparència de la nostra associació.”

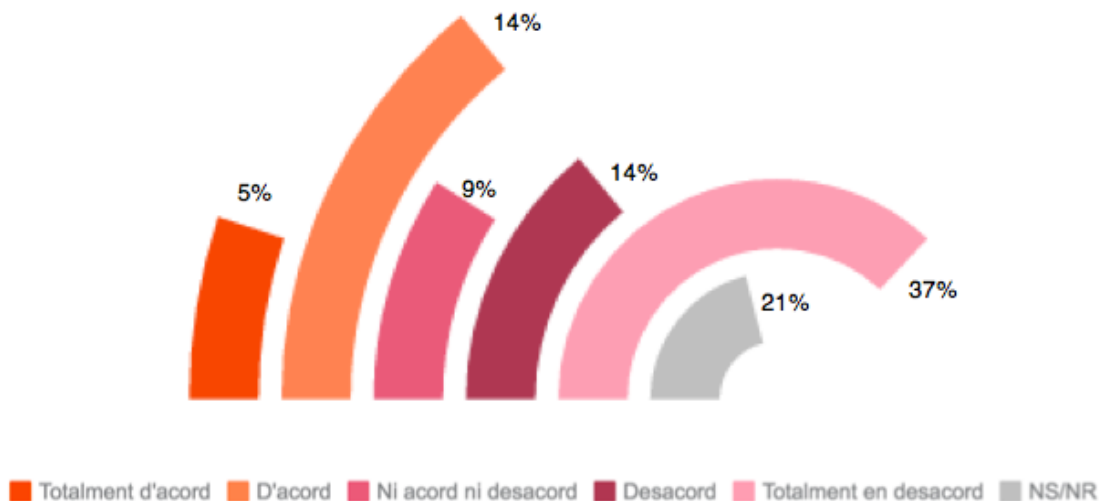
D'altra banda, també s'ha preguntat per la valoració que fan les entitats de la seva participació en espais de trobada i participació municipal. En aquest cas les entitats han contestat de manera satisfactòria. El 73% valoren positivament la seva participació mentre que el 27% no es posiciona o no contesta la pregunta. No hi ha cap entitat de les participants que hagi valorat negativament l'afirmació.

Gràfic 35 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La nostra entitat valora positivament la seva participació en espais de trobada i participació municipal."

En l'edició 2015 del Panoràmic també s'ha preguntat si les entitats han realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015. Els resultats indiquen que les accions d'incidència política, és a dir, en aquelles que tenen per objecte influir en la presa de decisions en benefici del bé comú, no han estat especialment desenvolupades. Només el 19% afirma haver realitzat accions mentre que el 51% manifesta no haver fet accions d'incidència política amb motiu de les darreres eleccions municipals. El 14% no es posiciona i el 21% no sap o no contesta.

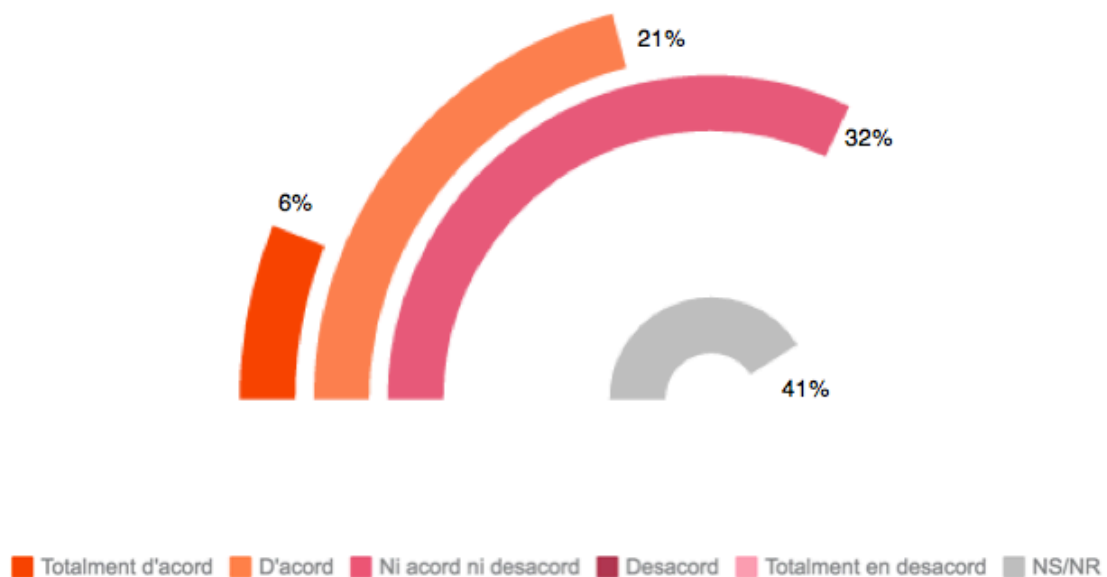
Gràfic 36 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015."

Un últim aspecte a destacar fa referència a la valoració de les associacions respecte al Pla de Suport a les Associacions (2015-2017). Aquest pla s'orienta sobre quatre objectius, alguns d'ells relacionats amb els reptes indicats anteriorment: ampliar el coneixement sobre el teixit associatiu, treballar en la gestió dels equipaments i l'ús de l'espai públic, millorar la comunicació i la participació en els òrgans municipals, i potenciar l'eficiència en el finançament i la transparència.

El 27% de les entitats d'Horta-Guinardó considera que aquest pla ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa mentre el 32% no es posiciona ni a favor ni en contra. I el 42% no ha contestat la pregunta. Sembla que les dades posen de manifest un cert desconeixement al voltant del pla de suport per part de les entitats del districte.

Gràfic 37 Grau d'acord amb la següent afirmació: “El pla de suport desenvolupat per l'Ajuntament de Barcelona ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa.”

10. Annexos

9.1. Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Districte d'Horta-Guinardó de la ciutat de Barcelona

Univers

Organitzacions sense afany de lucre i d'iniciativa privada. També entitats i col·lectius sense forma jurídica

Dimensió de la mostra

96

Nivell d'error

Per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) l'error màxim és del $\pm 8,4\%$

Calendari de treball de camp

De setembre a desembre de 2015

Recollida d'informació

Aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables

Anàlisi

Estadística descriptiva -amb remostreig per bootstrap-, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig

Dades de referència

L'any de referència és 2014 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp a excepció de la pregunta d'opinió en relació amb la incidència política.

9.2. Entitats impulsores

Coordinació

El **Consell d'Associacions de Barcelona (CAB)** és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració –territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'**Observatori del Tercer Sector (OTS)** és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La **Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia** és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social "la Caixa" té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

10.1. Fonts consultades

Corts, S.; Montaña, O.; Torra, R. (2012). *"2n Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011"*. Barcelona: Consell d'Associacions de Barcelona.

Fernández, M.; Vidal, P. (2015). *"Panoràmic de les Associacions de Barcelona 2014. Fotografia d'un compromís amb la ciutat"*. Dossier Barcelona Associacions. 2a època – núm1. Barcelona: Torre Jussana

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. DOGC 6930 del 7/8/2015. Recuperat de:
<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6930/1438814.pdf>

Murray, R.; Larry, J. (2005). *"Estadística"*. 3a edició. Mèxic DF: Mc Grau-Hill / Schaum

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (2015). *"Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya"*. Recuperat de:
http://www.entitatsambientals.cat/media/repository/2306151014_informebaroime tre2015tsacat.pdf

Torregrossa, M.D. (2013). *"Régimen fiscal de las entidades no lucrativas"*. Recuperat de:
http://www.ens.cat/sites/default/files/regimen_fiscal_de_las_entidades_no_lucrativas.pdf

Trullén, J. (dir). *"Enquesta 2011 Condicions de Vida i Hàbits de la Població Catalana. Resultats Sintètics Barcelona: ciutat, àrea metropolitana, regió metropolitana i província"*. Barcelona: IERMB, Àrea Metropolitana de Barcelona i Diputació de Barcelona

Vidal, P.; Fernández, M. (2013). *"Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya. Document de síntesi"*. Barcelona: Taula d'entitats del Tercer Sector Social i Observatori del Tercer Sector

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball dedicat de tot l'equip així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!

